

VOORSTEL voor het Algemeen Bestuur

ONDERWERP Peilbesluit boezem Noordwest Overijssel		Reg. Nr. Z/20/031470-141633
		Afdeling Strategie en Beleid
Portefeuillehouder	H. Pereboom	Opsteller Ponsioen, Jan janponsioen@wdodelta.nl +3165310184
Datum DB - vergadering	24 augustus 2020	
Datum AB - vergadering	8 september 2020	

VOORSTEL

Het AB:

1. neemt kennis van de reactienota;
2. besluit het peilbesluit Boezem Noordwest Overijssel inclusief de toelichting vast te stellen.

SAMENVATTING

Naar aanleiding van wensen uit de omgeving is het waterschap in 2019 gestart met een proef aangepast peilbeheer in de boezem van Noordwest Overijssel. Daarbij werd in droge perioden eerder en extra water ingelaten in dit gebied. De proef leidt tot:

- hogere waterpeilen in droge perioden (binnen de vigerende bandbreedte);
- minder verdroging (en waarschijnlijk minder bodemdaling en veenoxidatie/CO₂ uitstoot);
- minder verlies van natuurwaarden;
- meer waterbeschikbaarheid in periode van droogte.

Naar aanleiding van deze positieve resultaten hebben wij besloten het aangepaste peilbeheer op te nemen in het ontwerp-peilbesluit en het ontwerp-peilbesluit ter inzage te leggen.

De ingekomen zienswijzen hebben niet geleid tot wijzigingen in het peilbesluit. Wij stellen voor het peilbesluit vast te stellen conform het ontwerp.

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Met het gewijzigde peilbeheer, zoals opgenomen in het peilbesluit, wordt met name in jaren met weinig neerslag in de zomerperiode extra en eerder (op het moment dat het IJsselmeer nog voldoende watervoorraad heeft) water ingelaten in de Boezem van Noordwest Overijssel. Dit leidt tot:

- hogere waterpeilen in droge perioden (binnen de vigerende bandbreedte);
- minder verdroging (en waarschijnlijk minder bodemdaling en veenoxidatie/CO₂ uitstoot);
- minder verlies van natuurwaarden;
- meer waterbeschikbaarheid in periode van droogte.

KADER

- Op 29 januari 2008 heeft het AB van voormalig Waterschap Reest en Wieden het peilbesluit Boezem Noordwest Overijssel vastgesteld.
- In 2017/2018 door verschillende partijen verzocht (zie alinea Omgeving: betrokkenen, partners en draagvlak) om het peilbesluit te herzien, waarna op 21 november 2019 in een bestuurlijk overleg met Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer is besloten om onderzoek te doen naar de mogelijkheden van hogere peilen in de zomer binnen de vigerende bandbreedte.
- Op 9 april 2019 hebben wij besloten tot een proef met een aangepast peilbeheer op de boezem van Noord West Overijssel gedurende één jaar, vooruitlopend op het herzien van het peilbesluit.
- Op 25 april 2019 hebben GS van de Provincie Overijssel eenmalig voor 5 jaar vrijstelling verleend, tot 22 december 2024, voor de in de provinciale Omgevingsverordening opgenomen 10-jaarlijkse herzieningsplicht van peilbesluiten. Dit betrof peilbesluiten die een relatie hebben met het veenweidetraject waaronder peilbesluit Boezem Noordwest Overijssel.
- Op 24 maart 2020 hebben wij besloten de proef met een jaar te verlengen, het aangepaste peilbeheer op te nemen in het ontwerp-peilbesluit Boezem van Noordwest Overijssel en het ontwerp-peilbesluit ter inzage te leggen.
- Het ontwerp-peilbesluit Boezem van Noordwest Overijssel heeft van woensdag 13 mei 2020 tot en met dinsdag 23 juni 2020 gedurende zes weken digitaal ter inzage gelegen.

ARGUMENTEN

De herziening van het peilbesluit leidt tot een optimaler peilbeheer in droge omstandigheden

Voor de herziening van het peilbesluit is onderscheid gemaakt naar normale omstandigheden en extreem droge omstandigheden. In alle gevallen blijven het minimum- en maximumpeil ongewijzigd.

Onder natte omstandigheden leidt het nieuwe peilbesluit niet tot wijzigingen in het peilbeheer. Zowel in de huidige situatie als in de situatie met het nieuwe peilbesluit wordt de boezem onder invloed van neerslag gevuld tot aan het gemiddeld maximumpeil van NAP -0,73m en wordt zo nodig water weggepompt om overschrijding van gemiddeld maximumpeil te voorkomen.

Onder droge omstandigheden leidt het nieuwe peilbesluit tot wijzigingen in het peilbeheer er wordt gestuurd op een gemiddeld peil van -0,76m NAP in plaats van een gemiddeld peil van -0,81m NAP.. De wijzigingen in het peilbeheer onder droge omstandigheden hebben naar verwachting geen of zeer beperkte negatieve bijeffecten aangezien:

1. het gewijzigde peilbeheer onder droge omstandigheden (slechts) 5 cm hogere waterstanden toe laat;
2. het gewijzigde peilbeheer, vergeleken met jaren in het verleden, slechts leidt tot een wijziging in een deel van het groeiseizoen tijdens droge jaren;
3. het maximumpeil ongewijzigd blijft.

Extreem droge omstandigheden

Als er in de periode april tot en met september sprake is van extreem droge omstandigheden, waardoor er kans is op onomkeerbare schade in veengebieden en Natura 2000-gebieden, dan wordt water ingelaten om het peil op NAP -0,73 m te kunnen handhaven. Doel is om voldoende water beschikbaar te hebben voor veenbodems, Natura 2000-gebieden in de boezem en de polders die afhankelijk zijn van wateraanvoer vanuit de boezem.

Het nieuwe peilbesluit leidt niet tot gewijzigde mogelijkheden voor het feitelijke peilbeheer in extreem droge omstandigheden. Wij hebben dan reeds de bevoegdheid/mogelijkheid om te besluiten tot een hoger gemiddeld peil van -0,73m NAP. Daar hebben wij in 2018, 2019 en 2020 gebruik van gemaakt. In het nieuwe peilbesluit zijn voorwaarden opgenomen wanneer overgegaan kan worden naar peilbeheer voor extreem droge omstandigheden. Het huidige peilbesluit kent die voorwaarden niet. In de praktijk betekende dit dat er bij extreem droge omstandigheden sprake was van een calamiteit. Op dat moment trad het waterschap in overleg met de gebiedspartners om zo nodig over te gaan tot hogere streefpeilen. Om vooraf duidelijkheid te scheppen over de handelingsruimte van het waterschap en om ten tijde van extreem droge omstandigheden sneller te kunnen sturen met het waterpeil zijn in het nieuwe peilbesluit voorschriften opgenomen voor extreem droge omstandigheden. Op basis van het lokale neerslagtekort is gedefinieerd wanneer er sprake is van extreem droge omstandigheden.

Het nieuwe peilbesluit heeft draagvlak bij betrokkenen

Het herziene peilbesluit is samen met de Provincie Overijssel, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer voorbereid. De Riettelersbranche Wieden en Weerribben, de Bond van binnenvissers Noordwest Overijssel en Natuur Collectief Noordwest Overijssel zijn geconsulteerd en hebben bijgedragen. Alle partijen onderschrijven de noodzaak van de beoogde herziening van het peilbesluit. Omdat het minimum- en het maximumpeil ongewijzigd blijven zijn andere partijen niet actief betrokken bij de wijziging van het peilbesluit.

Niets doen is niet wenselijk

Niets doen is niet wenselijk aangezien de herziening van het peilbesluit een positieve effect heeft op het tegengaan van verdroging (en daardoor waarschijnlijk minder veenoxidatie/CO₂ uitstoot), het verminderen van het verlies aan natuurwaarden en de vergroting van de waterbeschikbaarheid in perioden van droogte. Daarbij heeft de proef met het aangepaste peilbeheer de afgelopen jaren inclusief het droge voorjaar van 2020 tot goede resultaten geleid. De natuurwaarden zijn van groot belang voor dit gebied omdat natuur de hoofdfunctie is in het boezemgebied wat tevens grotendeels Natura-2000-gebied is.

FINANCIËN

Het toekomstig peilbeheer heeft als gevolg dat het boezempeil zich in het groeiseizoen in een smallere bandbreedte mag bewegen. De berging in het watersysteem is kleiner geworden. Dit leidt op jaarbasis tot 2% extra bemaling.. Naar verwachting bedraagt de toename van de brandstofkosten/energieverbruik circa € 5.000 voor elektra en diesel.

Tegenover deze extra kosten staat de besparing van het voorlopig in droge jaren niet meer hoeven plaatsen (en verwijderen) van losse schotten voor de afscherming van kwetsbare natuur van inlaatwater.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

Beroep

Na vaststelling van het peilbesluit ligt het zes weken ter inzage. Er kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank door de indiener van de zienswijze en door belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijze te hebben ingediend. Tegen de uitspraak van de rechtbank staat hoger beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Schadeverzoeken

Aangezien het minimum- en maximum ongewijzigd blijven zijn er buiten het gebied geen negatieve effecten merkbaar van het peilbesluit.

In het peilgebied kan worden ervaren dat percelen natter worden met name in droge zomers. Het waterschap is het eerste aanspreekpunt bij schade ontstaan door het genomen peilbesluit. Omdat het maximum- en minimumpeil ongewijzigd blijven, is het risico op gegronde schadeverzoeken klein.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

Waterkwaliteit

Het aangepaste peilbeheer wordt doorgevoerd om verdroging van het gebied te verminderen. Een aandachtspunt hierbij is de waterkwaliteit van het inlaatwater ten opzichte van de waterkwaliteit in de boezem (KRW-waterlichaam). De waterkwaliteit van het ingelaten water en de verspreiding in het gebied wordt gemonitord in het kader van dit peilbesluit. Deze gegevens worden gecombineerd met de resultaten van de KRW-monitoring van de waterkwaliteit. Bij het constateren van ongunstige ontwikkelingen/trends wordt ad hoc overleg gevoerd met de Provincie Overijssel, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. De ontwikkelingen in de waterkwaliteit komen sowieso aan de orde bij het jaarlijks overleg en tijdens de evaluatie na 5 jaar.

Bodemdaling

Het is niet duidelijk of het hogere waterpeil in de zomer effect heeft op de bodemdaling in dit veenweidegebied. Mocht het effect er zijn dan is er naar verwachting een remmende werking op de bodemdaling en daardoor waarschijnlijk minder veenoxidatie/CO₂ uitstoot.

Energieneutraal

Het gewijzigde peilbeheer leidt tot een zeer geringe toename van de brandstofkosten/energieverbruik welke binnen de Energieneutraal-doelstelling gecompenseerd moet worden.

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

Bij brief van 4 december 2017 hebben Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer aan het waterschap gevraagd het peilbesluit niet automatisch te verlengen en de gevolgen van een eventuele peil aanpassing te onderzoeken. Deze brief vormt de aanleiding voor de herziening van het peilbesluit.

In 2018 zijn brieven ontvangen van de Riettelersbranche Wieden en Weerribben, de Bond van binnenvissers Noordwest Overijssel en Natuur Collectief Noordwest Overijssel waarin ook wordt verzocht het peilbesluit niet automatisch te verlengen, maar nader onderzoek te doen.

De Provincie Overijssel, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Riettelersbranche Wieden en Weerribben, de Bond van binnenvissers Noordwest Overijssel en Natuur Collectief Noordwest Overijssel zijn betrokken bij de proef en de voorgenomen herziening van het peilbesluit. Alle betrokken partijen zijn positief over de resultaten van de proef in 2019 en wensen voortzetting van het aangepaste peilbeheer.

Het ontwerp-peilbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage. Belanghebbenden en ingezetenen konden gedurende deze periode hun zienswijze over het ontwerp-peilbesluit indienen. Binnen die termijn is één zienswijze ontvangen en buiten de termijn is een tweede zienswijze ontvangen. De zienswijzen geven geen aanleiding tot wijzigingen in het peilbesluit. De binnen de termijn ontvangen zienswijze is van een inhoudelijk antwoord voorzien in de reactienota. De buiten de termijn ingediende zienswijze is niet-ontvankelijk, als zodanig in de reactienota opgenomen en ambtshalve van een inhoudelijk antwoord voorzien.

COMMUNICATIE

De (officiële) bekendmaking en inzage van het definitieve peilbesluit en bijbehorende stukken geschiedt door plaatsing in het digitale Waterschapsblad.

De indieners van de zienswijzen zullen tegelijkertijd met de bekendmaking bij brief in kennis worden gesteld van het definitieve peilbesluit en de inzage-/beroepsperiode.

Via een mailing zullen de organisaties en belangenbehartigers in het boezemgebied in kennis worden gesteld van het definitieve peilbesluit.

Wij zullen GS van provincie Overijssel een afschrift zenden van het definitieve peilbesluit.

Een persbericht aangaande het definitieve peilbesluit wordt verspreid aan de diverse media in het boezemgebied. Zie bijlage persbericht.

VERVOLG / UITVOERING

Voor het nieuwe peilbesluit zijn geen inrichtingsmaatregelen nodig. Het gewijzigde peilbeheer vindt nu reeds plaats op basis van de proef en kan op grond van het nieuwe peilbesluit worden voortgezet.

BIJLAGEN

1. Peilbesluit Boezem van Noordwest Overijssel
2. Reactienota zienswijzen
3. Toelichting peilbesluit
4. Toelichting peilbesluit bijlage 2 Rapport proef aangepast peilbeheer
5. Persbericht

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
ir. E. de Kruijk

de waarnemend dijkgraaf,
P.A. Zoon